

ОТ ИДЕИ КЪМ ПИЛОТИРАНЕ И ПРАКТИКА

Подобряване на позицията на жените
на пазара на труда в Дунавския регион

СБОРНИК
СОЦИАЛНИ
ИНОВАЦИИ

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

Сборник “Социални иновации”: подобряване на позицията на жените на пазара на труда в Дунавския регион

Автор: д-р Лъчезар Африканов

Научен редактор: д-р Яни Козина

С участието на: Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts (Словения), Association of Business Women in Serbia (Сърбия), Central Transdanubian Regional Innovation Agency Nonprofit (Унгария), LAG Sokolovsko (Чехия), Ministry of Economy Affairs of Hercegbosnian Canton (Босна и Херцеговина), Национална школа по мениджмънт (България), Association for Culture and Education PiNA (Словения), University of Graz (Австрия), Registered association Styrian Iron Road (Австрия), Employment Office of Herceg-Bosnian County (Босна и Херцеговина).

Графично оформление: Яна Аврамова

Публикувано от Национална школа по мениджмънт, България, от името на Консорциума на проект WIN

© 2026 Консорциум на проект WIN

Електронна публикация

www.interreg-danube.eu/projects/win

ФИНАНСИРАНЕ

Настоящата публикация е разработена в рамките на проект WIN, съфинансиран от Европейския съюз чрез програма Interreg Danube и координиран от Изследователския център на Словенската академия на науките и изкуствата. Проектът насърчава равенството между половете и социално-икономическото овластяване на жените в периферните индустриални региони в Дунавския регион чрез подкрепа за създаването, тестването и анализа на социални иновации, подобряващи достъпа до пазара на труда.

ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ

Информацията и възгледите, изложени в тази публикация, принадлежат на автора и не отразяват официалната позиция на Европейския съюз, Програма Interreg Danube или Управляващия орган/Съвместния секретариат. Нито Европейският съюз, нито която и да е партньорска институция носят отговорност за начина, по който може да бъде използвана съдържащата се тук информация.

Възпроизвеждането за образователни или некомерсиални цели е разрешено, при условие че източникът бъде посочен.

Препоръчително цитиране: Африканов, Л. (2026). Сборник „Социални иновации“: Подобряване позицията на жените на пазара на труда в Дунавския регион. (D1.1.3). Консорциум на проект WIN, Национална школа по мениджмънт, България.

interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

WIN

СЪДЪРЖАНИЕ

- 1 Предговор
- 2 Резюме
- 3 **Част I. Регионални истории**
  - 4 Австрия – регионът Styrian Iron Road
  - 5 Босна и Херцеговина – Herceg-Bosnian County
  - 6 България – регион Радомир
  - 7 Чехия – регионът Karlovy Vary
  - 8 Унгария – Komárom-Esztergom County
  - 9 Сърбия – регионът Лозница
  - 10 Словения – Trbovlje
- 11 **Част II. Споделен опит от регионите**
  - 12 Разпространяване посланието на WIN
  - 13 Гледни точки на ключови участници
  - 14 Мнения на участници
  - 15 Приложими подходи и добри практики
  - 16 Препоръки от ключови участници
- 17 **От пилотни дейности към устойчиви решения**

ПРЕДГОВОР

WIN има за цел да подобри позицията на жените на пазара на труда в периферните индустриални райони на Дунавския регион. Проектът стъпва върху едно просто наблюдение: много от пречките не са само от икономически характер. Те са културни и институционални, формирани от регионалните възможности за развитие, стереотипите, предизвикателствата при баланса между работа и личен живот, както и от наличието на подкрепяща общност. Справянето с тези предизвикателства изисква повече от еднократни действия. Това изисква структуриран подход за съвместно разработване на решения със заинтересованите страни, тяхното тестване в реални условия и систематично анализиране на натрупания опит и постигнатите резултати.

Затова WIN създаде две взаимодопълващи се публикации. Методологическият наръчник описва подхода зад нашата работа - как партньорството разработи, тества и анализира социални иновации в седем пилотни региона. Настоящият сборник за социални иновации се фокусира върху резултатите от този процес. Той представя разработените във всеки район идеи за социални иновации, акцентира върху инициативите, избрани за пилотно прилагане, и показва какво е реализирано и постигнато на практика.

Резултатите се основават както на практическия опит от изпълнението, на анализ и осмисляне на постигнатото. В рамките на проекта чрез иновационни WIN групи бяха съвместно разработени 26 идеи, като 13 от тях бяха тествани чрез пилотни дейности. Обратната връзка от целевите групи беше събрана чрез структуриран онлайн въпросник, разработен с цел анализ и сравнение на реализираните социални иновации в рамките на различните пилотни дейности. Въпросникът беше разпространен в периода между октомври 2025 г. и януари 2026 г. Паралелно с това заинтересованите страни участваха в интервюта и фокус групи по обща рамка, включваща членове на иновационните групи и външни заинтересовани страни от всички партньорски организации.

Удовлетворен съм от постигнатото от партньорите по проект WIN въпреки реалните ограничения и предизвикателства в процеса на работа. Пилотните дейности показват, че значим напредък е постижим, когато осъзнаването е свързано с конкретни възможности за участие,

когато обучението за придобиване на умения е практическо и свързано със следващи стъпки за развитие, и когато общността и мрежите се разглеждат като основен механизъм за промяна, а не просто като „допълнителна полза“. В същото време обратната връзка ясно показва какво следва да бъде надградено напред: повече практически формати, повече време за дискусии и обмен между участниците, както и по-ясни последващи възможности, които свързват пилотните дейности с дългосрочни перспективи и институционална подкрепа.

Този сборник е създаден за по-широка аудитория от практики и хора, които допринасят за промяната в регионите. Ако работите в общини, служби по заетостта, работодателски организации, образователни и младежки институции, неправителствени организации или структури за регионално развитие, тук ще откриете конкретни примери, реалистични изводи от практиката и подходи, които могат да бъдат адаптирани към вашия собствен контекст. Наръчникът представя подхода и стъпките за изграждане на процеса, а настоящият сборник показва какви резултати могат да бъдат постигнати чрез неговото прилагане.

Д-р Яни Козина
Координатор на проект WIN

РЕЗЮМЕ

Проектът WIN премина през съвместно създаване към тестване в реални условия в седем периферни индустриални области в Дунавския регион. Регионалните иновационни групи разработиха портфолио от 26 идеи за социални иновации, а партньорите избраха 13 от тях за изпълнение, като дадоха приоритет на инициативи, които са едновременно значими за регионалния контекст и реалистични за тестване в рамките на проекта.

Реализираните социални иновации показват няколко взаимодопълващи се посоки за промяна. Част от пилотните дейности бяха насочени към промяна на нагласите и стереотипите в доминирани от мъже среди, правейки жените по-видими чрез кампании в училища, медии, обществени инициативи и вдъхновяващи лични истории. Други се фокусираха върху укрепване на уменията за заетост и предприемаческата готовност на жените чрез практически формати на обучение, водещи до конкретни резултати и по-ясни следващи стъпки. Трета линия на работа беше насочена към изграждане на общност и мрежи, създавайки пространство на доверие, в които жените могат да се срещат, учат и подкрепят взаимно, като предпоставка за устойчиви действия.

Участниците оцениха подкрепящата среда, практическото обучение и възможността за свързване с други хора. В същото време те подчертаха необходимостта от повече практически елементи, време за дискусии и създаване на контакти, както и по-ясни последващи възможности като менторство, стажове или допълнителни обучения, които да помогнат превръщането на наученото в реални действия. Заинтересованите страни също подчертаха, че пилотните дейности са отправна точка, а не краен резултат и акцентираха върху значението на институционалната подкрепа и координацията между различните сектори, така че пилотните инициативи да бъдат свързани с дългосрочни мерки и програми за пазара на труда.

WIN следваше проста логика: разбиране на регионалните ситуации, съвместно създаване на идеи със заинтересованите страни, тестване на това, което е реалистично осъществимо и структурирано учене от процеса.

Във всеки пилотен регион иновационните групи обединиха регионални участници, за да дефинират предизвикателствата, свързани с участието на жените на пазара на труда и да създадат портфолио от идеи за социални иновации. От тези идеи

партньорите избраха и реализираха пилотни дейности, които могат реалистично да бъдат осъществени в рамките на проекта, като същевременно отговарят на реалните регионални потребности. След това пилотните инициативи бяха анализирани чрез обратна връзка от участниците и гледните точки на заинтересованите страни, така че проектът да осъществи не само дейности, но и да развие знание и опит, които да бъдат използвани повторно.

Методологическият наръчник на WIN обяснява този процес в практически детайли. Настоящият сборник допълва наръчника, като се фокусира върху резултатите от процеса: портфолиото от идеи, реализираните социални иновации, постигнатите резултати и ранните сигнали за влияние, както и уроците, които могат да бъдат адаптирани и приложени от други. Създаден е за практики и хора, които са двигатели на промяна, за общини и служби по заетостта, работодатели и браншови организации, образователни и младежки институции, неправителствени организации и участници в регионалното развитие, които искат да създават по-добри възможности на пазара на труда за жените в своите региони.

WIN НАКРАТКО

7

7 пилотни региона и 7 WIN иновационни групи в 7 държави от Дунавския регион.

26

съвместно разработени идеи за социални иновации.

13

социални иновации, тествани чрез реализирани пилотни дейности.

Обратна връзка от участници: онлайн въпросник, обхващащ реализираните социални иновации (октомври 2025 г. – януари 2026 г.), създаден с цел учене и анализ, а не за статистическа представителност.

Обратна връзка от заинтересованите страни: интервюта и фокус групи по обща рамка (ноември 2025 г. – февруари 2026 г.), включващи 33 членове на иновационните групи и 15 външни представители на заинтересовани страни.

Сборникът е изготвен на основата на няколко ключови резултата по проекта WIN, достъпни на [уебсайта на проекта](#):

- [Методологически наръчник за разработване, тестване и анализ на социални иновации \(D1.1.3\)](#)
- [Доклад за разработените идеи за социални иновации \(D2.1.2\)](#)
- [Доклад за реализираните социални иновации \(D2.2.2\)](#)
- [Доклад, базиран на резултатите от онлайн въпросник сред участниците \(D2.3.3/1\)](#)
- [Доклад, базиран на резултатите от интервюта и фокус групи със заинтересовани страни \(D2.3.3/2\)](#)

ЧАСТ I.

РЕГИОНАЛНИ ИСТОРИИ

АВСТРИЯ – РЕГИОНЪТ STYRIAN IRON ROAD

Да дадем видимост на жените в доминиран от мъже индустриален контекст

В региона Styrian Iron Road партньорите и местните заинтересовани страни определиха позицията на жените на пазара на труда като силно повлияна от работната култура и устойчивите социални очаквания в исторически доминирана от мъже индустриална среда. Вместо да започне с „класически“ интервенции на пазара на труда, регионалният подход се фокусира върху културните бариери, стереотипите и видимостта на женските гледни точки, комбинирани с достъпни формати, които могат да достигнат както до жените, така и до по-широката общественост.

Затова регионалният подход постави акцент върху три взаимно допълващи се направления: обществена осведоменост посредством разпознаваем символ, видими ролеви модели с реални истории и устойчива мрежа, в която жените могат да се срещат, подкрепят взаимно и да поддържат темата жива отвъд еднократните събития.

Разработени идеи

WIN Иновационна група в Австрия разработи три идеи.

1. Творческият конкурс „Жените завладяват индустрията и минното дело“ беше създаден като училищна инициатива за повишаване на осведомеността, насочена към преодоляване на традиционните роли на половете и към това STEM и индустриалните професии да изглеждат възможни и „нормални“ както за момчета, така и за момичета. Ключов елемент беше комуникирането на посланието-победител посредством брандирането му на публичен автобус, който обикаля региона в продължение на една година.
2. Женското менторство, чрез създаването на видими женски ролеви модели, разшири логиката на конкурса към по-устойчива видимост. Идеята комбинира посещения на ролеви модели в училища с медийна кампания, която регулярно представя жени, работещи в индустрията и минното дело,

така че жените в “техническите професии“ да се превърнат в повтарящ се обществен разказ, а не в рядко изключение.

3. „По-силни мрежи – по-силни жени“ беше насочена към устойчивостта и продължителността на инициативата. Тя имаше за цел да подкрепи женските мрежи в региона, надграждайки съществуващата мрежа „Iron Women“ и създавайки ново направление „Работа и индустрия“, фокусирано специално върху женската действителност в периферните индустриални региони.

Осъществени социални иновации

И трите идеи бяха реализирани в региона Styrian Iron Road като един свързан проект: конкурс за млади хора, ролеви модели и медийна видимост и дългосрочна структура за създаване на общност. Този подход беше избран, защото културните бариери и стереотипите бяха идентифицирани като основен фактор, влияещ върху възможностите на жените в индустриалните райони.

Пилотна дейност 1. Творчески конкурс „Жените завладяват индустрията и минното дело“

Творческият конкурс покани ученици да представят своята визия за бъдещето на жените в индустрията и минното дело чрез рисунки или дизайни, подкрепени от презентации в училища и елемент на публично гласуване. Победният дизайн беше поставен върху обществен автобус, който обикаля региона в продължение на една година, комуникирайки ежедневно посланието, че жените и имат място в тези сектори.

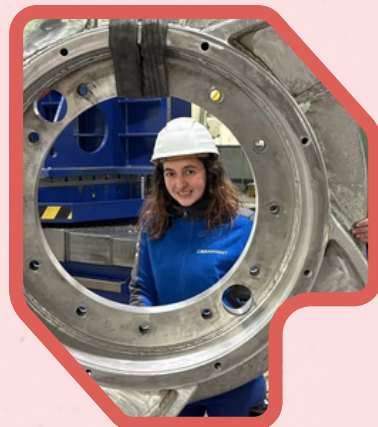

Реализацията достигна до приблизително 500 ученици чрез презентации в шест училища, подкрепени от ПР дейности и онлайн гласуване. Финалното представяне се проведе на емблематично място - мина за добив на желязна руда, което подсили връзката на посланието с местната идентичност.

Пилотна дейност 2. Женско менторство - изграждане на женски ролеви модели

Пилотната инициатива ангажира жени ролеви модели чрез посещения им в училища и продължителна регионална медийна кампания. През лятото и есента на 2025 г. кампанията представи единадесет жени от сферите на минното дело, индустрията и науката, като всяка седмица публикуваше техни истории и ги разпространяваше чрез координирана активност в социалните мрежи. 500 гимназисти имаха директен контакт с ролевите модели в своите училища, а списанието, в което беше публикувана медийната кампания, достигна до всички домакинства в региона.

С цел да задълбочи темата и да я свърже с институционалната история, пилотната инициатива създаде и изложба съвместно с Montanuniversität Leoben – [„100 години жени в минното дело и металургията – от пионерките до днес“](#). Изложбата представи над 30 платна, посветени на жени пионери и съвременни академични и професионални лидери. Още през първите два дни след откриването изложбата беше посетена от над 500 души, а в следващите години тя ще бъде разширявана и представяна регулярно.

Пилотна дейност 3. По-силни мрежи - по-силни жени

Третата дейност беше реализирана заедно със съществуващата мрежа „Iron Women“ чрез създаването на ново направление „Работа и индустрия“, фокусирано върху нуждите и предизвикателствата пред жените, работещи в периферни индустриални региони. Дейностите включваха работилници, лекции, коучинг и събития за създаване на мрежи, свързани с кариерно планиране, финансова сигурност и други професионални теми.

Около 20 жени участваха в дейности на мрежата, като обиколката с гид и срещата „Ladies of Leoben“ по повод Международния ден на жената през 2025 г. Беше подготвен и „pub quiz“ като достъпен и неформален формат с игрови елемент, с участие на около 40 души. Пилотната инициатива разви и културна част за разказване на истории чрез пиеса, озаглавена „[Die Einzige im Raum](#)“ („Единствената в стаята“), базирана на интервюта с десет жени на възраст между 26 и 63 години, работещи в силно доминирани от мъже среди. Целта беше преживеният опит да бъде преведен във форма, достъпна и разбираема за по-широката общественост.

Основни изводи

Обратната връзка от участниците в австрийските пилотни инициативи показва висока оценка на подкрепящата среда, интересното съдържание, възможностите за дискусия и шанса за създаване на социални връзки и мрежи. При творческия конкурс участниците отчитат висока степен на удовлетвореност и силно желание за повторно участие (90% „да“), като същевременно препоръчват повече възможности за създаване на контакти, както и по-силна промоция и видимост.

При кампанията с ролевите модели мотивацията е била ясно насочена към промяна: участниците са искали да допринесат за положителна промяна, да насърчат момичета и млади жени към техническо образование и професии и да променят стереотипите. Те оценяват високо открития формат, като същевременно препоръчват по-ясно таргетиране според възрастовите групи и по-силно присъствие в социалните мрежи.

При „По-силни мрежи - по-силни жени“ участниците оценяват високо дискусиите и съдържанието, както и добрата организация и достъпност на дейностите. Сред препоръките се открояват нуждата от повече практически примери, повече време за дискусии, по-чести събития и по-силна комуникация и популяризация.

Гледните точки на заинтересованите страни допълнително потвърждават стратегическия избор на австрийския подход: в индустриалните региони промяната на социалните норми и стереотипите не е „мека“ дейност, а необходимо условие за дългосрочна промяна на пазара на труда.

Научени уроци

- В периферните индустриални региони културните бариери и стереотипите могат да бъдат основно ограничение, но и реалистична отправна точка за действие.
- Видимостта има най-силен ефект, когато стане част от ежедневието, а не еднократно послание. Автобусът, който обикаля региона в продължение на една година, е силен пример за „ежедневна комуникация“.
- Ролевите модели са най-ефективни, когато историите им се повтарят във времето и са комуникирани чрез различни канали (училища, медии, изложби).

- Мрежите създават устойчивост и приемственост. Вграждането на дейностите в рамките на вече съществуваща и доверена структура увеличава устойчивостта и прави по-лесно реализирането на повтарящи се, достъпни и неформални формати.
- Участниците последователно подчертаваха нуждата от по-силна комуникация и повече възможности за свързване помежду си; това е част от дизайна на самата интервенция, а не просто маркетингов детайл.
- Културните формати (обиколки с гид, куизове, театър) могат да направят действителността на жените по-видима и да ангажират аудитории, които рядко се включват в събития, свързани с пазара на труда и заетостта.

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА – HERCEG-BOSNIAN COUNTY

От „Не знам откъде да започна“ към практическа готовност за работа и предприемачество

В Herceg-Bosnian County партньорите и местните заинтересовани страни описаха типичен модел на бариери пред участието на жените на пазара на труда: интерес и потенциал съществуват, но пътят към официална заетост или предприемачество изглежда сложен, рисков и труден за извървяване самостоятелно. Заинтересованите страни посочиха административната сложност, страха от формализация и проверки, високите социални осигуровки и ограничения достъп до грижа за деца като фактори, които могат да обезкуражат жените да направят следващата стъпка, дори когато имат конкретни идеи и мотивация.

Затова работата по WIN в региона постави акцент върху подход, който едновременно изгражда увереност и е практически ориентиран. Вместо да започва с абстрактни послания за осведоменост, регионалният подход се фокусира върху това да предостави на жените приложими знания за бизнеса, да им помогне да разберат механизмите и възможностите за подкрепа и да създаде среда, в която те могат да изграждат връзки помежду си и да се чувстват по-малко сами, докато проучват възможности за работа или предприемачество.

Разработени идеи

WIN иновационната група разработи три идеи, които заедно очертават цялостен път - от изграждане на базови умения до подкрепа за навлизане на пазара и дългосрочно развитие на екосистема.

1. „Излез от сянката - не действай в тъмното“ предложи безплатно обучение по бизнес грамотност за безработни жени, комбинирано с информация за стимули и публични покани, както и възможност за менторство чрез „Наблюдение на предприемач в работна среда“, допълнено от работилници в рамките на кариерни форуми и работилница за оценка на програмата.

2. „Излез от сянката - заеми своето място на пазара“ беше насочена към подкрепа на навлизането на жените на пазара на труда чрез съдействие за създаване на занаятчийски предприятия и реализиране на предприемачески идеи, чрез публична покана, информационни дни в различни общини, както и менторство и кръгли маси с експерти по предприемачество, счетоводство, правна подкрепа и финансиране.

3. „Подкрепа за социални предприятия“ имаше за цел да представи и засили социалното предприемачество в кантона, като съчетае формати за повишаване на осведомеността, публична покана и дни на отворените врати за видимост, подкрепени от мерки за създаване на по-устойчиви и приложими модели за заетост в социалните предприятия.

Осъществени социални иновации

От трите идеи партньорите избраха за пилотно изпълнение обучението по бизнес грамотност. Логиката беше ясна: то отговаряше на спешна и широко споделяна необходимост, беше реалистично за изпълнение в рамките на проекта и можеше да бъде надградено чрез съществуващия институционален капацитет и сътрудничество с местни структури в сферата на заетостта и образованието за възрастни. Паралелно с това заинтересованите страни работиха по очертаване на мерки за подкрепа, насочени към насърчаване на женското предприемачество и участието на жените на пазара на труда, позиционирайки обучението като практическа основа за по-дългосрочни системни действия.

Пилотна дейност 1. „Излез от сянката - не действай в тъмното“ обучение по бизнес грамотност за безработни жени

Пилотната дейност беше реализирана като безплатна, акредитирана 25-часова модулна учебна програма по бизнес грамотност в партньорство с Narodno sveučilište Livno през ноември и декември 2025 г. Съдържанието обхващаше силно практически теми като управление на разходи, бюджетиране, работни заплати, данъци, счетоводство, комуникация и бизнес планиране. Интересът беше изключително голям: местата бяха запълнени в рамките на два дни след публичното обявяване, което ясно потвърди както необходимостта от подобно обучение, така и привлекателността на формата.

Обучението беше допълнено от трудовата борса „Излез от сянката“, която включваше и две овластяващи работилници: „Freelance 101 - от нулата до първата работа“ и „Силата на потенциала - от талант към възможност“. През декември 2025 г. беше проведена фокус група с участието на партньори, заинтересовани страни и участници, с цел оценка на програмата и обсъждане на препоръки за нейното подобрене и устойчиво продължаване.

По отношение на конкретните резултати пилотната дейност надхвърли предварително планирания обхват: вместо предвидените 15 жени, се включиха 21 участнички. Седемнадесет жени завършиха успешно всички модули, разработиха собствени бизнес планове и получиха сертификати. Създаде се и практическа обучителна инфраструктура чрез разработени специално учебни материали и Google Classroom пространство за достъп до съдържание, насоки и обратна връзка. Обратната връзка показва висока оценка както на самите модули, така и на експертизата и достъпния подход на менторите.

Основни изводи

Въпросникът сред участниците очертава ясно дефинирана целева група: всички респонденти са жени на възраст между 30 и 64 години, повечето със средно или професионално образование, като преобладаващата част са безработни. Социалните мрежи и медийните реклами са били най-честите канали, чрез които жените са научили за обучението. Основната мотивация за участие е свързана с ученето и бъдещите възможности, придобиване на нови знания, проучване на възможности за работа и намиране на вдъхновение за следващи стъпки.

Участниците са оценили високо приятелската и подкрепяща атмосфера, добрата организация и достъпност, както и възможностите за дискусии и бизнес нетуъркинг. Обратната връзка на заинтересованите страни потвърждават гледната точка на участниците и подчертават ефекта върху изграждането на увереност, особено при жени, които се завръщат на пазара на труда след продължителна безработица, престой в чужбина или грижи за семейството. Заинтересованите страни също така отбелязват, че структурните бариери остават реални, включително административната сложност и липсата на достатъчна грижа за деца и че следващата стъпка е да се засили подкрепата чрез менторство и допълнителни практически работилници, включително в сферата на дигиталната грамотност.

Научени уроци

- Практическо обучение с лесен достъп може бързо да активира интерес и участие, когато отговаря на реални бариери, свързани с въпроса „Откъде да започна?“.
- Конкретните резултати имат значение. Разработването на бизнес планове и получаването на валидни сертификати помогнаха на участничките да се почувстват готови за следващата стъпка, а не само информирани.
- Устойчивото продължение се очерта като липсващия елемент. Обратната връзка ясно подчерта необходимостта от дългосрочно менторство и допълнителни практически работилници, особено в областта на бизнес и дигиталната грамотност.
- Институционалното интегриране увеличава потенциала за устойчивост. Обучението беше възприето като реалистично за продължаване в рамките на регулярните дейности на институциите.
- Бариерите пред достъпа следва да бъдат предвиждани предварително. Ограничените дигитални умения и липсата на достъп до компютър бяха посочени като затруднение за част от участничките.

БЪЛГАРИЯ – РЕГИОН РАДОМИР

От творчески умения към видимост и общност

Много жени в региона на Радомир носят отговорности, свързани с грижа за семейството, родителите и роднините. Дори когато жените участват в курсове или обучения, възможностите за заетост и професионална реализация често остават ограничени.

В резултат на това много жени в региона се насочват към творчески и занаятчийски дейности като керамика, бижута, ръчно изработени тефтери, дрехи или домашно произведени храни. Уменията и креативността често са на високо ниво, но липсата на видимост и достъп до пазара бяха идентифицирани като основни предизвикателства.

Разработени идеи

WIN иновационната група разработи три идеи, замислени като свързан и последователен път за развитие:

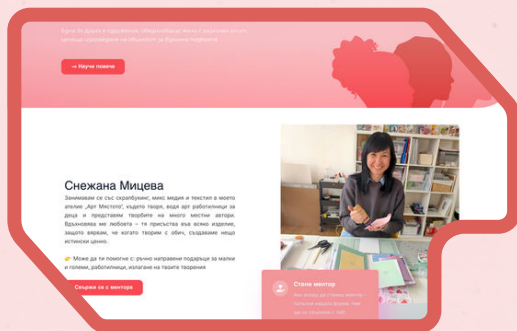
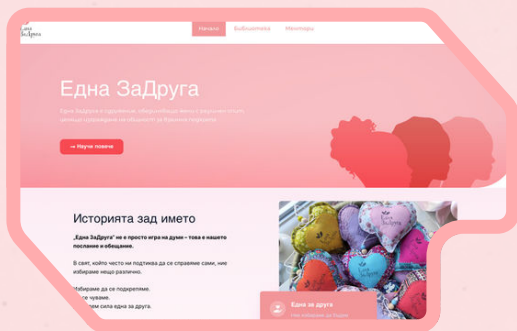
1. [EdnaZaDruga.com](https://ednazadruga.com) онлайн платформата, насочена към жени предприемачи и творци, беше замислена като дигитален хъб, обединяващ онлайн магазин, вдъхновяващи истории за успех, календар на събития, възможности за менторство и ресурси за предприемачество, с цел повишаване на видимостта и насърчаване на сътрудничеството.
2. Творческо пространство за жени - Edna ZaDruga, насочено към подкрепа и свързване, предложи организирането на регулярни срещи, работилници, фестивали и общностни посещения в Радомир и близките села, съчетаващи творческо изразяване с развитие на умения и взаимна подкрепа.
3. Edna ZaDruga - женска асоциация за подкрепа, овластяване и застъпничество беше замислена като формална структура, която да поддържа общностно движени инициативи, да изгражда партньорства и дългосрочно да засилва гласа и видимостта на жените в региона.

Осъществени социални иновации

От трите идеи, разработени в Радомир, партньорите осъществиха две, които можеха да бъдат тествани в рамките на проекта и които взаимно се допълват: едната изгражда видимост и свързаност чрез дигитално общностно пространство, а другата създава устойчивост и доверие чрез специализирано физическо пространство и функционираща регионална мрежа. Идеята за асоциация остава логична следваща стъпка към устойчивост, след като общността достигне по-зрял етап на развитие.

Пилотна дейност 1. EdnaZaDruga.bg – онлайн платформа за жени предприемачи и творци

Онлайн платформата [Edna ZaDruga](https://ednazadruga.bg) беше създадена като практическо дигитално пространство, в което жените могат да намират информация, да споделят опит, да получават видимост и да се свързват помежду си. Още от самото начало намерението беше да се изгради общност, а не просто уебсайт, с дългосрочна визия жените да могат да представят и предлагат ръчно изработени продукти, занаяти, храни и услуги.

Реализацията съчета изграждането и поддръжката на платформата с локално създавано съдържание, включително събиране и представяне на истории на жени от региона, както и включване на местни сътрудници и ментори. Платформата стартира със структурирани секции като Начална страница, Библиотека, Ментори и бъдеща зона за онлайн магазин, като беше подкрепена и от активна Facebook страница с цел засилване на комуникацията и видимостта.

До края на пилотната дейност проектът отчете конкретни резултати по отношение на видимостта и изграждането на общност: 700+ последователи на свързаната [Facebook страница](#), над 140 публикувани поста, повече от 10 публично споделени лични истории и мрежа от местни ментори, достъпни чрез платформата.

Пилотна дейност 2. Женска общностна мрежа „Една ЗаДруга“

Женската мрежа беше реализирана като регионална общностна инициатива, която събира жени в специално обособено физическо пространство в Радомир, предлагащо практически работилници, менторство и взаимна подкрепа с цел укрепване на уменията, увереността и социалното включване.

В центъра на града беше създадено специално общностно пространство, което се превърна в основна локация за работилници, събития и срещи. Програмата остана водена от регионалната общност, като темите се определяха според споделените интереси и нужди на участничките.

Образува се функционираща женска мрежа с устойчивост и активен ритъм на дейностите: бяха организирани двадесет и две работилници и множество срещи, подкрепени от местна менторска мрежа и стабилна среда за регулярни взаимодействия и взаимно насърчаване. Проведените работилници включваха творчески ателиета (8), срещи на книжен клуб (4), арт терапевтични работилници (3), работилници за бижута (2), работилници за красота и грижа за себе си (2), както и работилници за дигитални инструменти (2).

Основни изводи

Обратната връзка от участничките показва, че жените най-често са научавали за инициативата чрез приятели, колеги или други лични контакти, следвани от социалните мрежи. Мотивациите за участие са били разнообразни, но две ясно се открояват: желанието да научат нещо ново и да се запознаят с нови хора. Участничките са оценили високо приятелската и подкрепяща атмосфера, възможностите за дискусии, добрата организация и достъпност, както и интересното съдържание, като най-голяма полза посочват придобиването на нови знания и умения.

Обратната връзка от заинтересованите страни подчертава две основни послания. Първо, дигиталната видимост е ключова за устойчивото развитие на творческите дейности на жените и за разширяването на възможностите пред тях, като практическите работилници за дигитални умения бяха определени като приоритет за бъдещо развитие, използвайки пространството и инструментите, създадени чрез WIN, включително платформата и Facebook страницата. Второ, заинтересованите страни определят най-голямата стойност на пилотните дейности като изграждането на доверие, общност и самостоятелно действащо сътрудничество, което създава основа за дългосрочна промяна, дори и след края

на пилотната фаза. Те също така посочват устойчиви бариери като стереотипите и затруднените взаимоотношения с общинските структури, като обсъждат практически стратегии за подобряване на комуникацията с местните власти чрез представяне на резултатите като принос към развитието на региона.

Научени уроци

- В Радомир много жени вече притежават умения. Основното предизвикателство е свързано с видимостта, увереността и възможностите за достъп до пазара.
- Една дигитална платформа придобива истинска стойност, когато функционира като общностно пространство с местни гласове, истории и присъствие на ментори, а не само като технически продукт.
- Специално обособеното физическо пространство подкрепя устойчивостта и изграждането на доверие. Стабилността на мрежата се дължи на регулярните срещи, практическите работилници и приобщаващата среда.
- Практическите формати на работилниците имат значение. Успешната комбинация включваше творчески умения, арт базирани формати и работилници за дигитални инструменти, а не единен модел на обучение.
- Сигналите за устойчивост могат да бъдат социални и поведенчески: изграждането на мрежи между участничките, повторното участие и самостоятелно иницирираното сътрудничество са ранни индикатори за дългосрочен потенциал.
- Взаимоотношенията с институциите влияят върху развитието на инициативите. Когато сътрудничеството с общинските структури е затруднено, местните участници подчертават необходимостта резултатите да бъдат представяни като принос към развитието на региона и да продължи изграждането на конструктивни канали за комуникация.

ЧЕХИЯ – РЕГИОНЪТ KARLOVY VARY

Изграждане на женско предприемачество и формиране на избори, основани на равенството между половете, още от ранна възраст

В региона Karloovy Vary WIN иновационната група работи с две взаимосвързани предпоставки, които оформят възможностите за работа пред жените в ежедневието. Жените, които вече са предприемачи или обмислят предприемаческа дейност, често имат нужда от сигурно пространство, доверие и подкрепа от общност, за да изграждат увереност, да обменят практически опит и да превръщат идеите си в реални действия. В същото време половите стереотипи започват да влияят върху образователните и професионалните избори още в ранна възраст, когато младите хора взимат ключови решения за своето средно образование и бъдещо развитие.

Това доведе до регионален подход, който целенасочено съчетава две нива на промяна: общностно базирана екосистема за жени в бизнеса и структурирани формати, които помагат на учениците да осмислят действителността на пазара на труда и темата за равенството между половете в момента, когато се формират техните избори. Работата едновременно с двете групи създава възможност да се влияе не само върху настоящите възможности, но и върху бъдещите решения.

Разработени идеи

WIN иновационната група предложи общо пет социални иновации. Две от тях бяха насочени директно към жените, особено към предприемачеството и предприемаческите умения. Останалите три бяха насочени към младите хора с цел подкрепа на информирания кариерен избор и ограничаване на половите стереотипи. Заедно тези идеи изграждат последователен път - от ранното осъзнаване до практическата подкрепа за жени, които вече са активни или навлизат на пазара на труда.

1. BusinessWomen without Borders: юридически структурирана асоциация и мрежа, изградена отдолу-нагоре, за жени предприемачи и бъдещи предприемачи, съчетаваща обучение, менторство, нетуъркинг и видимост на историите на жени предприемачи.
2. Проектен ден в училище за равенство между половете: структуриран

еднодневен училищен формат, използващ кариерни инструменти, оценка на таланти и реални истории, за да помогне на учениците да разпознават стереотипите и да правят по-информирани избори.

3. Мотивационни работилници за насърчаване на равенството между половете: серия от 18-часови работилници за гимназисти, съчетаващи практически умения за заетост и осъзнаване на действителността на пазара на труда.
4. Дискусии със завършили ученици: срещи с бивши възпитаници на училището в ролята на близки до учениците примери за подражание, които помагат на младите хора да разберат различните образователни пътища и да поставят под въпрос половите стереотипи, свързани с професиите.
5. Обучителна програма за бъдещи предприемачи: цялостна програма за обучение и практика за жени, които искат да стартират или развият собствен бизнес, съчетаваща развитие на умения, вдъхновение и подкрепа.

Осъществени социални иновации

От петте предложени идеи две бяха избрани за пилотно изпълнение. Изборът следваше логика, свързана с приложимостта и значимостта: едната иновация имаше потенциал да създаде устойчива структура за подкрепа на жени в бизнеса, а другата можеше да бъде тествана като лесно приложим и възпроизводим модел в реална училищна среда, с възможност за разширяване чрез съществуващото регионално сътрудничество.

Пилотна дейност 1. **BusinessWomen without Borders („Бизнес жени без граници“)**

[BusinessWomen without Borders](#) беше реализиран като юридически учредена асоциация и общностно пространство за жени предприемачи и жени, които обмислят предприемаческа дейност. Основният замисъл беше целенасочено изграден отдолу-нагоре: регулярните срещи създадоха сигурна среда за споделяне на реални бизнес предизвикателства, изграждане на доверие и развитие на сътрудничество между участничките.

Реализацията съчета нетуъркинг и обмен между участничките, менторство за стартиращи предприемачи и повишаване на видимостта чрез маркетингови дейности и онлайн каталог. Генерираха се сигнали за устойчиво развитие, а

не само провеждане на отделни събития: бяха реализирани около 20 комбинирани образователни и нетуъркинг срещи, общността нарасна от очаквани около 20 членове до приблизително 50 активни участнички, а общо около 150 жени се включиха чрез онлайн и присъствени дейности.

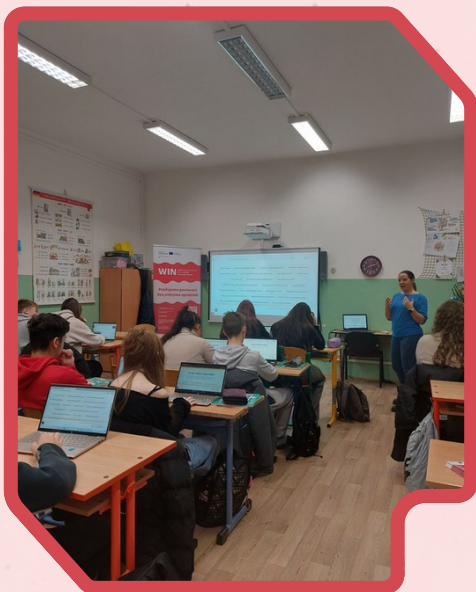
Освен активното участие, пилотната дейност отчита и конкретни резултати, свързани с пазара и изграждането на сътрудничеството, включително нови партньорства, както и примери за участнички, които са успели да привлекат постоянни клиенти и да изградят сътрудничества с представители на гастрономическия сектор.

Пилотна дейност 2. Проектен ден в училище за равенство между половете

Тази пилотна дейност тества дали една добре структурирана четиричасова интервенция в училищна среда може да създаде смислен разговор жените на пазара на труда и половите стереотипи в момент, когато учениците са изправени пред важни образователни избори. [Проектният ден](#) беше разработен за ученици от 7-ми до 9-ти клас и включваше работа с кариерни инструменти, размисъл върху индивидуалните силни страни и практически примери, представени без разделение или категоризация по пол.

Реализираният формат включваше работа с уеб базирано приложение за кариерно ориентиране, свързано с основни теми от финансовата грамотност и реализирано с участието на Регионалната търговска камара. Отчете се участие на 27 ученици от два класа 8-ми и 9-ти клас. Учениците оценяват високо интерактивния подход, работата в малки групи и отворените въпроси и отговори, а дейността е определена като лесна за пренасяне и прилагане поради своята проста структура и използването на вече съществуващи инструменти. Чрез създаването на пространство за размисъл и дискусия инициативата помага на учениците да възприемат кариерните избори като по-отворени, гъвкави и по-малко ограничени от традиционните очаквания, свързани с пола.

Основни изводи

Обратната връзка от участничките в BusinessWomen without Borders показва силен интерес към срещите с нови хора, придобиването на нови знания и намирането на вдъхновение. Участничките оценяват високо възможностите за бизнес нетуъркинг, съдържанието и приятелската и подкрепяща атмосфера, като отчитат ползи, свързани с изграждането на социални връзки и подкрепа, придобиване на знания и умения и откриване на нови възможности. Почти всички респонденти заявяват, че биха участвали отново в подобни събития, има и жени, стартирали собствен бизнес и нови сътрудничества, възникнали в рамките на мрежата.

При училищния проектен ден учениците подчертават интересното съдържание, добрата организация, възможността да научат нещо ново и пространството за дискусии. Общото ниво на удовлетвореност е високо и повечето ученици биха искали отново да участват в подобни инициативи. Обратната връзка от заинтересованите страни акцентира върху необходимостта от устойчивост и системни мерки отвъд пилотните дейности, по-гъвкави форми на заетост, достъпност до грижа за деца и възможности за образование и преквалификация на жени в технически сфери, дигитализация и лидерски умения.

Като цяло оценката потвърждава, че съчетаването на практическа подкрепа, силно чувство за общност и ранно повишаване на осведомеността създава смислен и локално релевантен подход за подобряване позицията на жените на пазара на труда.

Научени уроци

- Съчетаването на две нива на действие подкрепа за жени предприемачи и ранна кариерна ориентация в училищата създава по-пълноценна логика за регионална промяна, отколкото всяко от тях поотделно.
- В общностно базираната подкрепа за предприемачество чувството за принадлежност и доверието са условията, които позволяват практическо учене, менторство и сътрудничество.
- Разрастването на една мрежа изисква организационна структура: предвидимата комуникация и ясното разпределение на ролите подпомагат устойчивостта с разрастването на общността.
- Краткият, добре структуриран училищен проектен ден може да провокира размисъл, но дългосрочното въздействие изисква последващи дейности, вплетени в ритъма на училищния живот.
- Дългосрочният напредък зависи от устойчивостта и системните мерки, включително гъвкави форми на заетост, достъп до грижа за деца и възможности за преквалификация, които да вървят паралелно с пилотните инициативи.

УНГАРИЯ – KOMÁROM-ESZTERGOM COUNTY

Промяна на това, което се приема за „нормално“ в доминирана от мъже индустриална среда

В унгарския пилотен регион партньорите и заинтересованите страни описват позицията на жените на пазара на труда като силно повлияна от работната култура и ежедневните социални норми. В подобна среда развитието на умения невинаги е най-бързият инструмент за промяна. Нагласите, стереотипите и „приетите за даденост“ очаквания често неусетно определят кой получава подкрепа, кой бива повишаван и чий труд е разпознаван и оценяван.

Затова регионалният подход избира необичайна, но стратегическа отправна точка: директно достигане до мъжете чрез достъпен формат и насърчаване на размисъл без обвинение. Целта не беше „спечелване на спор“, а създаване на пространство за диалог, който постепенно да променя ежедневното поведение у дома и на работното място.

Разработени идеи

WIN иновационната група в Унгария разработи пет идеи, обхващащи както културната промяна, така и практическите условия на пазара на труда.

1. Подкаст поредица за формиране на нагласи сред мъжете: достъпен подкаст формат, който директно разглежда половите стереотипи и насърчава размисъл върху това как нагласите влияят върху възможностите пред жените.
2. Представяне на добри практики за работодатели: събиране и споделяне на примери за работна среда, подкрепяща жените, с цел насърчаване на работодателите да прилагат по-подкрепящи практики.
3. Финансово обучение за жени: практическо обучение за укрепване на финансовата грамотност и уменията за вземане на решения при жените.

4. Събития за повишаване на осведомеността: публични дейности и дискусии за увеличаване на видимостта на темите, свързани с равенството между половете и насърчаване на обществен разговор.
5. Награда за най-добро работно място за жени: бонус система, която да мотивира работодателите и да отличава работни места, създаващи добри условия за работа за жените.

Осъществени социални иновации

В крайна сметка беше взето решение подкаст концепцията (NEMIGEN) да бъде реализирана като пилотна дейност. Логиката на избора беше едновременно прагматична и стратегическа: форматът има потенциал да достигне отвъд кръговете на „вече убедените“, да ангажира мъжете като ключова група, влияеща върху работната култура и да съчетае широк обхват с достъпно и многократно приложимо учене.

Пилотна дейност 1. NEMIGEN – подкаст поредица, свързана с половите стереотипи

NEMIGEN е [подкаст поредица от осем епизода](#), създадена с цел да постави под въпрос устойчивите полови стереотипи по отношение на жените, с целенасочен фокус върху това как нагласите на мъжете влияят върху позицията на жените на

пазара на труда и в обществото като цяло. Поредицата използва игрив и достъпен формат, който съчетава хумор, реални житейски преживявания, експертни гледни точки от социолози и психолози, както и разговори както с публични личности, така и с „обикновени хора“. Всеки епизод е изграден около провокативен въпрос с формат „да/не“, който отразява често срещани стереотипи и насърчава слушателите да преосмислят ежедневните си нагласи и предположения.

Пилотната дейност съчета професионална продукция с внимателно обмислен подход към представянето и разпространението. Водещите бяха подбрани заради своята разпознаваемост и обществено доверие, а поредицата беше разпространявана чрез основни платформи, подкрепена от активна комуникация в социалните мрежи и партньорските мрежи. Един от отличителните елементи беше интегрирането на ИИ генерирани отговори като допълнителен „глас“ в дискусиата, използван не за даване на готови решения, а за провокиране на размисъл и критично мислене.

По отношение на обхвата и ангажираността пилотът отчита силна национална видимост. Бяха създадени и публикувани осем епизода, а поредицата достигна до над 200 000 слушатели и зрители в цяла Унгария.

Основни изводи

Онлайн проучването около NEMIGEN достига до разнообразна аудитория по възраст и пол, като респондентите са почти равномерно разпределени между жени и мъже. Социалните мрежи са най-честият канал, чрез който хората са научили за подкаста, следвани от лични контакти и асоциации, неправителствени организации.

Отчетените ефекти съответстват на целите на дейността. След слушане на подкаста много от респондентите споделят, че той ги е накарал да се замислят върху собствените си нагласи, а мнозинството заявява, че със сигурност би променило поведението си в работна или лична среда, докато други посочват, че е възможно да го направят. Сред най-ценните ефекти участниците открояват повишената осъзнатост относно баланса между работа и личен живот при жените, както и по-доброто разбиране на позицията на жените на пазара на труда. Интервютата със заинтересованите страни допълват, че подкастът е бил съчетан със събития на живо и срещи с аудиторията, за да се създадат пространства за диалог и извън онлайн формата.

Научени уроци

- В индустриалните региони културните норми и ежедневието са част от „инфраструктурата“ на пазара на труда, която оформя възможностите пред жените.
- Популярните и развлекателни формати могат да намалят съпротивата и да отворят пространство за чувствителни теми, които иначе трудно биха били обсъждани публично.
- Разпознаваемите водещи и автентичните истории помагат за привличането на аудитория, особено на мъже, които обичайно не биха се ангажирали със съдържание, свързано с равенството между половете.
- Съчетаването на експертни гледни точки с реални житейски преживявания засилва доверието и прави дискусиата едновременно ангажираща и достъпна.

За по-дългосрочно въздействие широкият обхват трябва да бъде съчетан с институционално приложение, например чрез използване на епизодите в HR обучения, програми за многообразие на работното място, образованието или услугите по заетостта.

СЪРБИЯ – РЕГИОНЪТ ЛОЗНИЦА

Женски Ethno Hub: съчетаване на традиции, дигитални умения и нови икономически възможности

В Лозница много жени допринасят към доходите на домакинствата чрез занаяти, домашно произведени продукти, селски туризъм и малко по мащаб производство, често в селски и периферни райони. Въпреки това техният труд често остава невидим за пазара, а по-младите жени могат да се сблъскват с ограничени местни възможности и липса на практически възможности за повишаване на уменията.

Регионалният подход в Сърбия отговори с последователна идея: да разглежда включването на жените на пазара на труда като предизвикателство на ниво екосистема, а не като единична интервенция. Под общата рамка на инициативата Women's Ethno Hub бяха тествани три взаимно допълващи се социални иновации в периода между септември и декември 2025 г., свързвайки дигитализацията, достъпа до пазара, устойчивостта и социалното предприемачество.

Разработени идеи

WIN иновационната група в Сърбия разработи три идеи в рамките на концепцията Women's Ethno Hub.

1. Междупоколенческа синергия чрез дигитално образование и по-добър достъп до пазара: идея за свързване на по-възрастни жени производители с по-млади жени, обучени в дигитален маркетинг и ИИ инструменти, така че традиционните продукти и услуги да станат по-видими и конкурентоспособни извън регионалния пазар.
2. Обучение и изграждане на умения в областта на кръговата икономика: предложение за въвеждане на подходи, свързани с кръговата икономика и zero waste практики, като икономическа възможност за жени, управляващи селски туризъм и стопанства, чрез съчетаване на експертно обучение и посещения на доказали се регионални модели.
3. Създаване на социални предприятия: инициатива за подпомагане на жените да разберат социалното предприемачество и когато е възможно, да преминат към формализиране на дейността си, използвайки новите законови възможности и потенциалните субсидии като подкрепящи механизми.

Осъществени социални иноваци

И трите идеи бяха реализирани и тествани в Сърбия като целенасочено свързан набор от дейности. Вместо да бъде пилотирана една самостоятелна инициатива, партньорите тестваха малка система от взаимно подсилващи се интервенции: дигитални умения и видимост, обучение по устойчивост и реалистична първа стъпка към социалното предприемачество.

Пилотна дейност 1. Междупоколенческа синергия чрез дигитално образование и по-добър достъп до пазара

Тази дейност свързва по-възрастни жени, създаващи автентични традиционни продукти и услуги, с по-млади жени, заинтересовани от придобиването на приложими дигитални умения, като използва съвместната работа, за да превърне обучението в реални резултати, насочени към пазара.

На 22–23 септември 2025 г. в Лозница беше проведено двудневно обучение по дигитален маркетинг и ИИ инструменти, в което участваха близо 40 жени. На 7 ноември 2025 г. последва целодневно практическо обучение и фотосесия в етно домакинството Šurička Vajka, където участничките заснемаха продукти и подготвяха текстове, които впоследствие бяха доразвити с помощта на ИИ

инструменти. Две онлайн менторски сесии допълнително подкрепиха подготовката на промоционално съдържание и страници за каталога.

Беше създадено междупоколенческо сътрудничество между 22 жени производители и 9 по-млади жени асистенти, което доведе до изготвянето на дигиталния подаръчен каталог „С любов от Лозница“, представящ продуктите и услугите на жените и осигуряващ видимост отвъд непосредствения местен контекст. Партньорите отчитат и широк медиен обхват, включително около 70 публикации в медии и социални мрежи, както и отразяване по национални и местни телевизии.

Пилотна дейност 2. Обучение и изграждане на капацитет в областта на кръговата икономика за селски туристически домакинства и стопанства

Тази дейност беше реализирана като едnodневно учебно посещение и обучение, проведено на 17 октомври 2025 г. в домакинство, признато като работещ пример за zero waste селски туризъм.

Около десет жени участваха и получиха пряк практически опит за това как устойчивите практики могат да бъдат превърнати в конкретни дейности в сферата на селския туризъм и производството.

Пилотна дейност 3. Създаване на социални предприятия

На 30 септември 2025 г. беше проведено [целодневно обучение по социално предприемачество](#) и разработване на бизнес модели. Участничките работиха с Canvas бизнес модела като практически инструмент и разгледаха теми като формулиране на мисия, модели на управление, правни рамки и възможности за финансиране. Въпреки че формалното създаване на социално предприятие остава по-дългосрочен процес, инициативата постави началото на местен диалог и повиши видимостта на социалното предприемачество чрез медийно отразяване.

Основни изводи

Онлайн въпросникът за оценка в Сърбия обхвана пилотната дейност, насочена към междугенерационно дигитално обучение. Респондентите са научили за дейността чрез лични контакти, социални мрежи, неправителствени организации или образователни консултанти. Основната мотивация за участие са били желанието да научат нещо ново и да проучат възможности за работа.

Участничките отчитат силно усещане за напредък по отношение на знанията и уменията си и висока готовност да участват в подобни събития и в бъдеще, като същевременно препоръчват повече практически примери, повече време за дискусии и по-чести събития. Обратната връзка от заинтересованите страни потвърждава, че трите дейности функционират като свързан и последователен пакет от дейности и отчитат повишена увереност и намален страх от използването на дигитални инструменти. Заинтересованите страни също така подчертават, че устойчивостта и разширяването на инициативите ще изискват по-силна системна подкрепа, включително продължаващо дигитално обучение, подкрепа за пазарна реализация и дългосрочно менторство.

Научени уроци

- Участието зависи от гъвкаво планиране и реалистична организация, особено за жени, които пътуват от селските райони.
- Групите с различни нива на умения могат да се превърнат в предимство; различията в дигиталните компетентности подпомагат ученето между участниците и междупоколенческото сътрудничество.

- Новите теми изискват многократно излагане и време за възприемане. Кръговата икономика и социалното предприемачество първоначално привличат по-малки групи, което показва, че осведомеността е предпоставка за по-широко ангажиране.
- Практическото учене чрез реален опит повишава усещането за приложимост и полезност, като помага на участничките да преценят какво реалистично може да бъде приложено в собствените им домакинства и дейности.
- Превръщането на обучението в конкретен резултат засилва мотивацията и устойчивостта. Дигиталният каталог създаде видим продукт на сътрудничеството и практически инструмент за достъп до пазара.
- Разширяването и устойчивостта зависят от институционално интегриране и системна подкрепа, а не само от проектно базирани дейности.

СЛОВЕНИЯ – TRBOVLJE

Да направим кариерния избор реален, а местните възможности видими

В Trbovlje заинтересованите страни описаха познат регионален модел: младите хора често нямат ясна представа за професиите, образователните пътища и как всъщност изглеждат различните работни места, като същевременно са изложени на множество „информационни събития“, които вече не успяват да привлекат вниманието им. Традиционните кариерни форуми също могат да възпроизведат ограничен кръг работодатели и професионални профили, което допълнително засилва усещането за липса на перспективи в региона.

Работата по проекта WIN в Trbovlje отговори на този проблем, като се фокусира върху един практичен въпрос: как кариерното ориентиране да стане ангажиращо, преживелищно и свързано с реални работодатели, със специално внимание към насърчаването на момичетата да изследват разнообразни кариерни пътища.

Разработени идеи

Иновационната група по WIN разработи четири идеи, които разглеждат предизвикателствата на пазара на труда от допълващи се гледни точки.

1. Razpisne mojstrice / Grant Masters е насочена към укрепване на капацитета на жените за подготовка на качествени проектни предложения за общински грантове, като отговаря на местния проблем с непълните и некачествени кандидатури и административната тежест, която това създава.
2. Click for a job / Klik za šiht предлага дигитална платформа с професионални профили и информация за кариерно развитие, създадена с цел да свързва ученици, студенти и работодатели и да прави местните възможности по-видими.
3. Innovation environment for women entrepreneurs има за цел да засили женското предприемачество чрез създаване на по-цялостна екосистема за подкрепа, включваща специализирано съдържание, мрежи за взаимна подкрепа и практически форми на съдействие.
4. Job Happens / Šiht Happens: Career Exploration Day е създаден като

интерактивен ден за кариерно ориентиране, свързан със съществуващ кариерен форум, използвайки практически, интерактивни и близки до младите хора методи, които свързват младежите с работодатели и реални кариерни истории.

Реализирани социални иновации

Словенските партньори избраха за пилотно изпълнение Job Happens (Šiht Happens). Изборът отразява ясна логика по отношение на приложимостта и въздействието: инициативата можеше да бъде реализирана чрез силно местно партньорство и директно адресиране разликата между „информация за професиите“ и „реално преживяно разбиране за професиите“, особено сред младите хора.

Пилотна дейност 1. Job Happens (Šiht Happens) - ден за кариерно ориентиране

Job Happens превърна традиционния кариерен форум в интерактивно преживяване. Събитието се проведе на 15 октомври 2025 г. в Delavski dom, Trbovlje и събра над 400 ученици от основни и средни училища, студенти и 33 регионални работодатели.

Дизайнът на събитието замени статичните щандове с поредица от структурирани преживявания: escape room за кариерно ориентиране, формат „жива библиотека“ (разговори в малки групи с професионалисти), интерактивни работилници (включително теми като ИИ и работата, международна мобилност чрез EURES и „познай своите права“), както и представяне на работодатели под формата на „scavenger hunt“ игра, което превърна контакта с работодатели в активна мисия, а не в пасивно разглеждане.

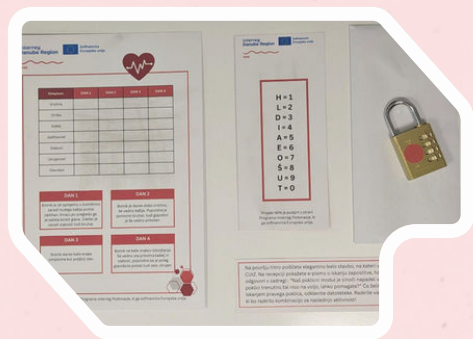
Ключов резултат беше разработването на методически насоки за организиране на интерактивни събития за кариерно ориентиране, предназначени да подпомогнат повторното прилагане и разширяване на модела чрез мрежата на Бюрото по труда. Пилотната инициатива също така беше интегрирана в регулярната програма на ключови институции, което засили партньорствата с училища и местни кариерни служби.

Основни изводи

Извадката от въпросниците за оценка на „Job Happens“ включи 29 респондента. Повечето участници бяха на възраст до 15 години, а жените представляваха ясно мнозинство сред отговорилите. Основно участниците са научили за събитието чрез училище, което потвърждава значението на училищното партньорство за иновации, насочени към младежи.

Участниците най-често посочват като положителни страни на събитието интересното съдържание. Те също така подчертават добрата организация, новите знания, възможностите за дискусии, както и приятелската атмосфера.

Предложенията за подобрене бяха свързани с осигуряване на повече време за дискусии и практически примери, както и предоставяне на повече информация за образователни и професионални възможности. В своите отговори заинтересованите страни подчертават, че младите хора трябва да бъдат истински заинтригувани, за да се включат активно, и че интерактивните дейности и директният контакт с работодатели намаляват притесненията и страха при общуване с тях.

Научени уроци

- Интерактивното кариерно ориентиране може да обнови съществуващите формати, като премести фокуса от предоставяне на информация към учене чрез преживяване и активно участие (escape room, жива библиотека, предизвикателства).
- Партньорството с училищата има ключово значение. Когато училищата активно насочват участието, събитието се превръща в реална част от процеса на кариерно ориентиране, а не в допълнителна незадължителна активност.
- Участниците ясно заявяват нуждата от повече време за разговори и повече практически примери, което показва, че интерактивният подход трябва да бъде разширяван, а не ограничаван.
- Разширяването и устойчивото прилагане изискват оперативна яснота и простота. Практическите уроци от реализацията подчертават необходимостта от един основен оперативен координатор, по-ясна структура на ротациите и активно ангажиране на учителите на място.
- Методическите насоки се оказват практичен инструмент за разширяване и устойчивост, тъй като правят повторното прилагане чрез институционални мрежи реалистично и постижимо.

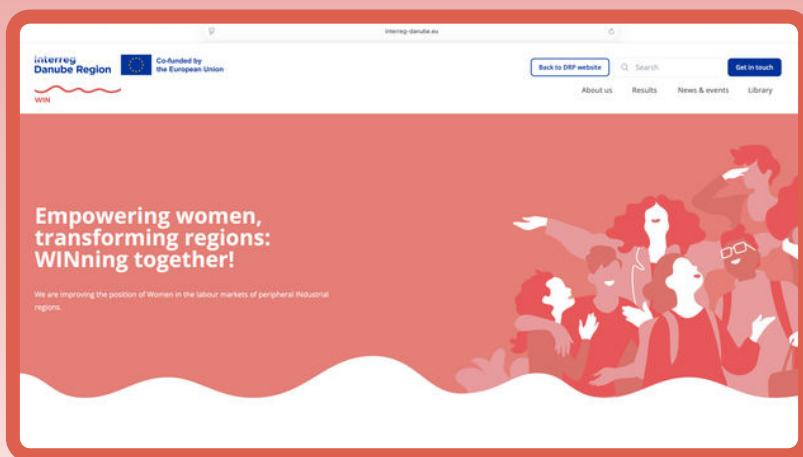
ЧАСТ II.

СПОДЕЛЕН ОПИТ ОТ РЕГИОНИТЕ

РАЗПРОСТРАНЯВАНЕ ПОСЛАНИЕТО НА WIN

Проектът WIN се реализира в седем пилотни района, но неговото въздействие зависеше от това доколко натрупаният опит и постигнатите резултати могат да достигнат отвъд пряко включените участници. Затова комуникацията не се ограничаваше единствено до представяне на дейностите по проекта. Тя помогна регионалните преживявания да се превърнат в споделени истории, направи по-видими реалностите на жените в периферните индустриални региони и създаде различни възможности за включване на заинтересовани страни, общности и широката общественост в проекта. Комуникацията не беше финален етап на разпространение, добавен след изпълнението на дейностите. Тя беше част от начина, по който проектът създаваше по-широка стойност. Свързваше пилотните инициативи с по-широка аудитория, подкрепяше видимостта на женския опит и регионалните иновации и помагаше проектните дейности да се превърнат в съдържание, което може да бъде разбрано, споделяно и използвано повторно в различни контексти.

По време на проекта комуникацията се развиваше като взаимосвързана екосистема, а не като набор от отделни канали. [Уебсайтът на проекта](#) функционираше като основно публично пространство на WIN, обединяващо новини за проекта, партньорски срещи, резултати от работилници, дейности на иновационните групи и ключови резултати като изследвания, наръчници и други материали.

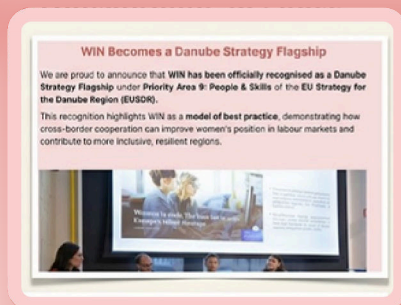
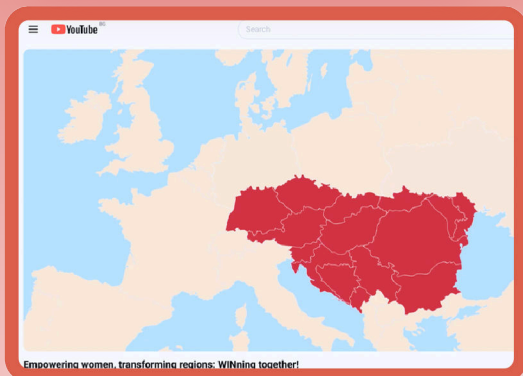
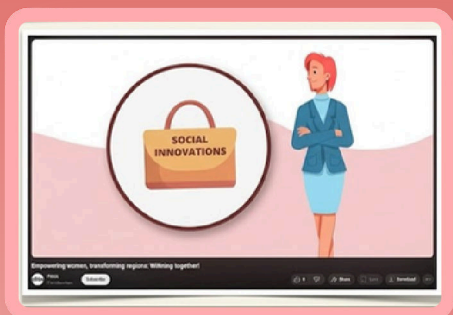
Социалните мрежи разшириха тази видимост по по-динамичен и достъпен начин. Вместо да създава отделни проектни канали от нулата, WIN използва вече утвърдените платформи на партньорските организации. Това беше едновременно практичен и стратегически избор. Така проектът успя да стъпи върху вече изградено доверие и съществуващи аудитории, да достигне до общности, които вече са свързани с местните организации, и да избегне разпокъсаността на комуникационните усилия. В рамките на проекта социалните мрежи се използваха не само за обявяване на дейности, но и за споделяне на истории, представяне на ролеви модели, популяризиране на възможности и поддържане на връзката между регионалните аудитории и по-широкия път на WIN.

Информационните бюлетини добавиха още едно ниво на устойчивост и последователност. Докато социалните мрежи създават регулярна видимост, бюлетините осигуряват ритъм и структура. Те дадоха възможност ключовите развития, резултати и предстоящи възможности да бъдат събрани във формат, който е по-лесен за проследяване във времето. Това беше особено важно в проект с участие на множество държави и разнообразни дейности, където комуникацията трябва

ваше не само да привлича внимание, но и да помага на аудиторията да разбере проекта като цялостен и свързан процес. По този начин бюлетините подкрепиха изграждането на по-устойчива връзка със заинтересованите страни, които искат да бъдат информирани, без да следят ежедневната комуникация.

Работата с медиите и връзките с обществеността помогнаха на проекта да достигне отвъд непосредствената си мрежа от участници и партньори. Статии, интервюта и отразяване в онлайн медии, печатни издания и телевизия включиха WIN в по-широката обществена комуникация в различни регионални контексти. Медийната видимост се оказа особено ценна, когато беше свързана с регионални събития, кампании или публични инициативи, тъй като регионалните медии често реагират най-силно, когато един проект стане видим на регионално ниво. Това създаде взаимно подсилващ се ефект: събитията генерираха истории, а медиите помагаха тези истории да достигат още по-далеч.

Същата логика стоеше и зад [видеото на проекта](#) и кампанията за повишаване на осведомеността. Видеото представяше както реалностите, с които се сблъскват жените в периферните индустриални региони, така и проектните дейности, разработени в отговор на тези предизвикателства, включително пилотни инициативи, нововъзникващи мрежи и практически инструменти. Чрез съчетаването на личен опит с представяне на проекта то помогна на аудиторията бързо да разбере защо темата е важна и каква промяна проектът се стреми да постигне. Кампанията за повишаване на осведомеността допълнително засили този ефект, като комбинира дигитална и офлайн комуникация в по-разпознаваем и последователен разказ. Особено важен елемент беше събирането и споделянето на лични истории на жени. Тези истории направиха темата по-човешка и по-близка до хората, като същевременно предизвикваха стереотипите чрез конкретен житейски опит, а не чрез абстрактни послания.

WIN получи и стратегическо признание на макрорегионално ниво. По време на проекта той беше официално определен като **[Danube Strategy Flagship](#)** към Приоритетна област 9 „People & Skills“ на Стратегията на ЕС за Дунавския регион (EUSDR). Това признание потвърждава значимия принос на проекта към достъпни, приобщаващи и ефективни пазари на труда в Дунавския регион и позиционира WIN сред инициативите, разглеждани като примери за добри практики в макрорегиона. Чрез своите пилотни дейности, подкрепата за развитие на уменията и мрежите на жените, както и усилията за преодоляване на институционални бариери, WIN показва как трансграничното сътрудничество може да създава реална промяна за хората и общностите в съответствие с целите на Приоритетна област 9.

Събитията и работилниците останаха сред най-силните пространства за комуникация в рамките на проекта. Те създадоха директни възможности за диалог, изграждане на доверие и обмен, но същевременно генерираха голяма част от съдържанието, което впоследствие достигаше до по-широка аудитория чрез уебсайта, социалните мрежи, бюлетините и медийното отразяване. В този смисъл комуникацията не беше отделена от участието. Тя произтичаше от него. Най-автентичните и въздействащи комуникационни моменти бяха тези, основани на реални взаимодействия, реални места и участници.

В различните комуникационни канали WIN постигна както мащаб, така и устойчивост на комуникацията. В рамките на проекта бяха публикувани над 365 публикации в 19 социални платформи, достигайки до повече от 285 000 души. Партньорството създаде 4 бюлетина, изгради база от над 100 регистрирани получателя, осигури 85 медийни публикации в онлайн медии, печатни издания и телевизия и реализира над 150 комуникационни дейности. Тези усилия бяха тясно свързани с повече от 35 събития в 7-те пилотни региона.

WIN КОМУНИКАЦИЯТА В РЕЗЮМЕ

365+

публикации в 19 социални платформи

285,000+

достигнати хора

4

информационни бюлетина

100+

абонирани потребителя

85

медийни публикации

150+

комуникационни дейности

35+

събития в 7-те пилотни региона

Най-важното обаче не е само броят на резултатите и материалите. По-важно е какъв тип видимост създадоха те. Комуникацията помогна да се свържат регионалните пилотни инициативи с по-широк транснационална история за позицията на жените на пазара на труда в периферните индустриални региони. Тя направи проектните дейности и резултати по-достъпни и по-лесни за разбиране. Също така подпомогна регионалните иновации, опитът на жените и посланията на регионите да станат част от по-широки обществени разговори, в които иначе биха останали невидими.

МНЕНИЯ НА УЧАСТНИЦИТЕ

В различните пилотни региони на WIN искахме да разберем едно просто нещо: когато тези социални иновации срещнат реални хора в реални регионални контексти, какво действително достига до участниците, какво се усеща като полезно и какво липсва. Участниците в дейностите на WIN бяха поканени да попълнят кратък онлайн въпросник, споделен чрез линк или QR код на регионалните езици. Анализът беше създаден с цел учене и рефлексия, а не за статистическа представителност. Той обхващаше реализираните социални иновации в рамките на периода на пилотното изпълнение. За да бъде възможно сравнението между много различните регионални дейности, партньорите използваха обща структура на въпросника, с ограничени адаптации единствено там, където форматът на конкретната пилотна инициатива го изискваше.

Участниците, включени в пилотните дейности, представляват разнообразни целеви групи в седемте пилотни региона, отразяващи различните подходи към овластяването на жените, реализирани в рамките на проекта WIN. Те включваха основно:

- жени в трудоспособна възраст, включително безработни, икономически неактивни или търсещи кариерна промяна или повторно включване на пазара на труда;
- млади жени и момичета, особено ученици и студентки, включени в дейности за кариерно ориентиране и повишаване на осведомеността;
- жени с интерес към предприемачество, самостоятелна заетост или творчески индустрии;
- участници, включени в дейности за развитие на умения, обучения и изграждане на капацитет;
- членове на регионални общности, участващи в инициативи за създаване на мрежи, менторство и взаимна подкрепа.

Обратната връзка от участниците беше изненадващо последователна в различните пилотни инициативи. Хората често описваха дейностите, в които са участвали, като *полезни, достъпни и добре организирани*. Най-силно откритата стойност беше *преживяването да бъдат в подкрепяща среда, да научат нещо практично и да срещнат други хора*, изправени пред сходни предизвикателства. Макар и изразено с различни думи, участниците отново и отново подчертаваха: *добрата атмосфера, интересното съдържание, дискусиите и възможността за обмен на опит и създаване на мрежи и контакти*.

В същото време обратната връзка показва повтаряща се разлика между вдъхновението и практическото приложение. Дори когато участниците са били удовлетворени, много от тях са поискали повече практически примери, повече време за дискусии и по-силна връзка с реалното приложение в живота. В няколко пилотни инициативи участниците изрично посочват нуждата от последващи възможности като стажове, менторство, допълнителни обучения или други форми, които да превърнат наученото в нещо конкретно и приложимо скоро след участието.

Последният важен извод е свързан с това какво изглежда най-обещаващо за устойчиво растеж и развитие. Участниците реагираха особено положително на формати, които ги свързват с други участници, ролеви модели, работодатели или конкретни възможности на пазара.

ГЛЕДНИ ТОЧКИ НА КЛЮЧОВИ УЧАСТНИЦИ

В допълнение към обратната връзка от участниците събрахме и гледните точки на заинтересованите страни чрез интервюта и фокус групи, проведени по обща, но гъвкава рамка. Партньорите във всеки WIN регион имаха възможност да използват индивидуални интервюта, фокус групи или комбинация от двата подхода. Те бяха насърчени да разговарят не само с членове на WIN иновационните групи, но и със заинтересовани страни извън тях, когато важни сектори не бяха достатъчно представени.

Заинтересованите страни, включени в проекта WIN, представляват разнообразна екосистема от участници, които влияят върху участието на жените на пазара на труда на местно и регионално ниво. Те бяха активно ангажирани още във фазата на съвместно създаване, като допринасяха за идентифицирането на основните предизвикателства, разработването на идеи за социални иновации и създаването на пилотните дейности.

Тези заинтересовани страни включваха представители на публични институции и общини, служби по заетостта и институции на пазара на труда, образователни организации като училища и университети, организации за подкрепа на бизнеса и работодатели, както и организации на гражданското общество, работещи с жени и уязвими групи.

На практика тяхното участие приемаше различни форми в отделните пилотни региони: училища и преподаватели подпомагаха достигането до участници и включването им в дейности за повишаване на осведомеността; службите по заетостта и регионалните власти помагаха за идентифициране на подходящи целеви групи и за свързване на дейностите с нуждите на пазара на труда; неправителствените организации подпомагаха ангажирането на общността, менторството и изграждането на мрежи; а представители на бизнеса се включваха като ролеви модели, обучители или партньори в изпълнението. Това междусекторно участие се оказа ключово не само за успешното реализиране на пилотните дейности, но и за гарантиране на тяхната приложимост, усещане за принадлежност и потенциал за устойчивост отвъд рамките на проекта.

Във всички региони заинтересованите страни подчертаха прозрачността и ясната насоченост към цели при избора на пилотни дейности и оцениха възможността за открити дискусии в рамките на работните групи. Те отбелязаха, че съвместното създаване е помогнало да излязат на преден план по-слабо видими и културно обусловени бариери, влияещи върху участието на жените на пазара на труда, както и че пилотните инициативи са били конкретни и свързани с регионалните потребности.

Те също така открито говориха и за ограниченията. В някои региони няколко теми бяха възприемани като еднакво спешни и важни, но не можеха да бъдат осъществени едновременно поради ограничения в капацитета и рамките на проекта. **Ограничените времеви рамки, финансовите ограничения и административната или законодателната сложност бяха многократно посочвани, като ясно се открие изводът, че нуждата от социални иновации често надхвърля непосредствения капацитет на проекта.**

С поглед към бъдещето заинтересованите страни се обединиха около едно стратегическо послание: пилотните инициативи са отправна точка, а не крайна цел. Те подчертаха значението на институционалното устойчиво въвеждане и по-силната координация между различните сектори и нива на политики, така че пилотните дейности да се свързват със съществуващи програми, вместо да остават изолирани експерименти. Отвъд конкретните дейности те определиха доверието, общността и самостоятелно задвижваното сътрудничество като едни от най-ценните резултати от пилотния процес, защото именно те създават основа за дългосрочна промяна, върху която институциите могат да надградят.

В различните региони участниците описваха какво е било ценно за тях на практика, а заинтересованите страни - какво би направило тази стойност устойчива във времето. Когато разгледаме тези гледни точки заедно, се откроява общ набор от приложими подходи и решения в дизайна на дейностите, които последователно засилваха ефекта на пилотните инициативи и могат да вдъхновят действия и в други контексти.

ПРИЛОЖИМИ ПОДХОДИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ

Пилотните дейности по проект WIN бяха целенасочено разнообразни, тъй като всеки район изхождаше от различна местна реалност. Въпреки това, когато разгледаме изпълнението и резултатите от анализа, се откроява общ набор от подходи. Това не са абстрактни принципи. Това не са абстрактни принципи, а практики, които многократно показаха способността си да създават реална стойност в периферни индустриални райони и да увеличават вероятността пилотните дейности да имат въздействие, надхвърлящо рамките на еднократно събитие.

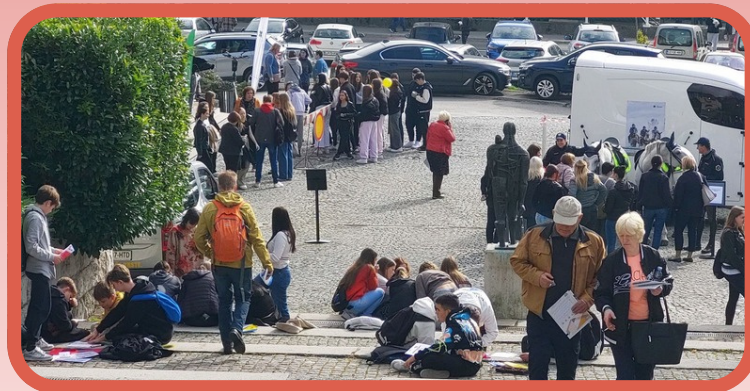
На първо място, „средата“ е също толкова важна, колкото и самото съдържание. Участниците многократно подчертаваха значението на това да се чувстват приети, сигурни и уважавани. Това не е просто допълнителен елемент, а фактор, който пряко влияе върху активното участие, готовността за открито споделяне и желанието за последващо включване. В няколко региона един от първите ясни признаци за въздействие беше именно фактът, че хората останаха свързани помежду си, продължиха да участват и привличаха нови участници.

На второ място, ученето трябва да бъде практическо и приложимо. Когато пилотните дейности бяха насочени към заетост, предприемачество или достъп до пазара, участниците търсеха повече работа чрез практика, конкретни примери и достатъчно време за разглеждане на по-сложни теми. Практичността означава и да се вижда резултат, дори малък - като план за действие, по-ясна следваща стъпка, видим краен продукт или умение, което може да бъде приложено веднага. Именно тук ролевите модели и реалните истории се оказват най-силни. Те имат най-голям ефект, когато се използват като средство за учене, показващо реалистични стъпки, компромиси и решения, а не само като източник на вдъхновение.

На трето място, пилотните инициативи стават по-силни, когато са създадени така, че да насърчават свързаността между хората. Комбинацията от изграждане на знания и контакт между участниците намалява усещането за изолация и засилва увереността, особено при жени в период на преход или в началото на предприемаческия си път. Създаването на мрежи не е просто „приятен допълнителен елемент“. То е един от механизмите, чрез които се обменя информация, възниква неформална подкрепа и стават възможни последващи действия, включително менторски взаимоотношения и сътрудничество.

На четвърто място, достигането до хората и общуването зависят от ежедневните канали за комуникация. Възрастните аудитории най-често се ангажират чрез социалните мрежи и личните контакти, докато дейностите, насочени към млади хора, разчитат в голяма степен на училищата. Това е важно, защото каналът за достигане до аудиторията влияе върху това кой ще се включи, колко разнообразна ще бъде групата и доколко пилотната инициатива ще достигне до хората, които най-много се нуждаят от нея. В периферните региони комуникацията, основана на доверие, често е предварително условие за участие.

И накрая, устойчивостта изисква ясни последващи възможности и институционално обвързване. Както участниците, така и заинтересованите страни многократно подчертаваха значението на последващи стъпки като менторство, стажове, „job shadowing“, допълнителни обучения или ясни връзки с услуги и работодатели. Без подобен път за продължение дори силните пилотни инициативи рискуват да останат просто „добро преживяване“, а не реална повратна точка. В същото време дългосрочната устойчивост е по-вероятна, когато пилотните дейности са свързани със съществуващи инициативи в сферата на пазара на труда, общинските политики и образованието, така че повторението и разширяването им да бъдат реалистично възможни. През целия процес ограниченията, свързани с баланса между работа и личен живот, остават важен практически фактор при планирането на дейностите: грижата за деца, семейните отговорности, липсата на време и транспортът влияят върху това кой може да участва и доколко постигнатият напредък може да бъде устойчив във времето.

ПРЕПОРЪКИ ОТ КЛЮЧОВИ УЧАСТНИЦИ

Наред с обратната връзка от участниците, партньорството по WIN се вслуша и в гледните точки на заинтересованите страни, които влияят върху условията на регионалния пазар на труда (например служби по заетостта, агенции за регионално развитие, училища, общини и други). Партньорите проведоха интервюта и фокус групи с членове на WIN иновационните групи и външни заинтересовани страни, използвайки обща рамка за анализ, така че изводите да могат да бъдат сравнявани между различните региони, като същевременно отразяват местните реалности. Тези разговори ни помогнаха да идентифицираме какво следва да бъде надградено отвъд самото изпълнение на пилотните дейности и какви условия са необходими за устойчива промяна в периферните индустриални региони.

Заинтересованите страни многократно подчертаха, че пилотните инициативи придобиват дългосрочна стойност, когато са обвързани със съществуващи регионални стратегии и програми, вместо да остават изолирани проектни действия. Това изисква координация между различните нива и сектори, както и ясно разбиране, че икономическото овластяване на жените представлява ценност за регионалното развитие. Там, където е възможно, публичните институции могат да подкрепят условията, които улесняват участието и устойчивостта на кариерното развитие, особено чрез достъп до грижа за деца, услуги, подкрепящи баланса между работа и личен живот и подкрепя за гъвкави форми на работа.

Постоянно повтарящо се послание е, че еднократните събития имат най-голям ефект, когато водят до следващи възможности. Заинтересованите страни препоръчват създаването на устойчивост чрез последващи формати за учене, менторство, „job shadowing“ или структурирани следващи стъпки, които свързват жените с работодатели, услуги и реални възможности. Службите по заетостта са в добра позиция да координират курсовете за преквалификация и повишаване на уменията, да създават повтарящи се възможности за участие във времето и да действат като мост между жените, работодателите и местните екосистеми за подкрепа.

Заинтересованите страни виждат работодателите не само като ползватели на работната сила, но и като активни участници в промяната. Повишаването на осведомеността и осъзнатостта сред работодателите е особено важно, особено в индустриалния контекст, където работната култура и неформалните норми влияят

върху възможностите на жените. Бизнес организациите и работодателите могат да имат реален принос, като се включват като ментори след обучението, предлагат „job shadowing“ или практически ориентирани възможности за опит и подкрепят работни практики, насърчаващи по-благоприятна и подкрепяща среда, включително гъвкавост там, където това е възможно.

Пилотните инициативи показват стойността на устойчивите общностни структури, които съчетават взаимна подкрепа, практическо учене и видимост. Заинтересованите страни препоръчват засилване на партньорствата с институции и работодатели, така че мрежите да не останат изолирани „острови“, а да се превърнат в мостове към възможности и услуги. Организациите на гражданското общество също могат да играят силна роля в достигането до хората, особено чрез лични мрежи и доверие в общността, които в няколко региона се оказва ключови за ангажирането на участниците.

Заинтересованите страни подчертават, че кариерните пътища и стереотипите започват да влияят върху изборите още в ранна възраст. Училищата, консултантските услуги и младежките организации могат да засилят ранната осведоменост, да направят професиите по-видими и да доближат реалните кариерни истории до младите хора. В регионите, които искат повече жени в STEM и техническите сфери, образователните институции имат ключова роля, като помагат на момичетата да възприемат тези възможности като реалистични и подкрепени.

При пилотните дейности, насочени към млади хора, включването на училищата също се оказва един от най-надеждните канали за достигане до участници.

ОТ ПИЛОТНИ ДЕЙНОСТИ КЪМ УСТОЙЧИВИ РЕШЕНИЯ

Всяка социална иновация започва с малък акт на смелост. С група хора, които решават да погледнат по различен начин на познат проблем и да проверят дали промяната е възможна в реалния живот. Този сборник е създаден, за да отдаде заслуженото внимание на тези моменти и да ги направи видими отвъд партньорството по WIN.

В седем периферни индустриални района в Дунавския регион WIN иновационните групи и регионалните партньори превърнаха идеи в пилотни инициативи. Те работеха в условията на реални ограничения, регионални културни особености и неравномерни възможности. Представените тук резултати не са перфектни решения. Те са тествани стъпки напред, подкрепени с информация за това какво участниците са оценили като ценно, какво е помогнало пилотните дейности да работят и какво следва да бъде надградено занапред.

Това, което пилотните инициативи показват, е едновременно просто и важно. Значимият напредък рядко идва от една единствена мярка. Той се създава чрез комбинации: видимост, съчетана с практическо учене; подкрепящи пространства, свързани с реални възможности; осведоменост, последвана от допълнителни дейности и институционална подкрепа. Когато тези елементи се съчетаят, дори кратките пилотни инициативи могат да създадат нещо устойчиво: увереност, умения, взаимоотношения и усещане за посока.

Като се учите от тези пилотни инициативи, вие ставате част от по-широко движение от практики и регионални участници, които работят за по-приобщаващи, справедливи и устойчиви пазари на труда. Подходите, представени в този сборник, не са рецепти за директно копиране. Те са живи практики, които насърчават адаптация, експериментиране и учене, включително учене от нещата, които не са проработили според очакванията.

Запомнете: значимата промяна рядко се случва бързо, но става реална, когато е споделена. С края на този сборник работата продължава в регионите, организациите и общностите. Всяка менторска връзка, всяко последващо обучение, всяко партньорство между институции и регионални мрежи може да превърне една пилотна инициатива в устойчив път, а този път - в ново нормално.

Ако надградите нашата работа, ви насърчаваме да споделяте своя опит и научени уроци с други. Именно така регионалната практика се превръща в общност за учене и така социалните иновации достигат до местата, където са най-нужни.

WIN консорциумът изказва своята благодарност към всеки координатор на WIN иновационна група, регионален партньор, заинтересована страна и участник, които вложиха време, доверие и въображение в това пътуване. Нека този сборник бъде източник на вдъхновение, практически насоки и насърчение за още много бъдещи инициативи.

Промяната започва с малки стъпки, но расте, когато е споделена.

Този сборник разказва историята на това, което WIN направи възможно в седем периферни индустриални района на Дунавския регион. Той събира идеите, създадени от регионалните заинтересовани страни, иновациите, които бяха пилотно реализирани, и практическите уроци, които се появиха, когато тези идеи бяха тествани в реални общности.

Вътре ще откриете реализирани социални иновации, които направиха труда на жените по-видим, укрепиха уменията и увереността, изградиха мрежи и менторски пътища и отвориха нови разговори на места, където стереотипите все още влияят върху възможностите. Ще откриете също какво участниците и заинтересованите страни определят като най-важно и какво следва да се случи, за да бъде промяната устойчива.

Създаден за хора, които искат да движат промяната, този сборник предлага примери, които можете да адаптирате, а не модели, които трябва просто да копирате. Използвайте го, за да провокирате идеи, да изградите партньорства и да създавате пътища, които свързват жените с възможности във вашия собствен регион.

Благодарим на всички, които съвместно създадоха и тестваха тези иновации в рамките на партньорството по WIN. Тяхната работа показва, че напредъкът е възможен дори в условията на ограничения.

Interreg
Danube Region

Co-funded by
the European Union

WIN